

PWYLLGOR CRAFFU DECHRAU'AN DDA

Cofnodion cyfarfod o Bell a gynhaliwyd ar 19 Mai, 2025.

Mae'r Agenda ar [gael yma](#).

Mae recordiad y cyfarfod ar [gael yma](#).

Yn Bresennol: Y Cynghorydd R.R. Thomas (Cadeirydd); Cynghorwyr A. Asbrey, J. Aviet, W. Gilligan, E. Goodjohn, S.M. Hanks, W.A. Hennessy, N.P. Hodges, J. Lynch-Wilson, H.M. Payne ac E. Penn.

Aelodau Cyfetholedig: M. Werrett (Yr Eglwys yng Nghymru), Dr. M. Price (Yr Eglwys Babyddol), L. Barrowclough (Rhiant-lywodraethwr – Sector Cynradd), G. Van der Burgt (Rhiant-lywodraethwr – Sector Uwchradd), P. Bond ac R. Davies (Cyngor Ieuenctid y Fro).

Hefyd yn bresennol: Cynghorwyr R.M. Birch (Aelod Cabinet dros Addysg, y Celfyddydau a'r Gymraeg), L. Burnett (Arweinydd Gweithredol ac Aelod Cabinet dros Berfformiad ac Adnoddau), G. John (Aelod Cabinet dros Hamdden, Chwaraeon a Lles) a Dr. I.J. Johnson.

41 CYHOEDDIAD –

Cyn cychwyn busnes y Pwyllgor, darllenodd y Cadeirydd y datganiad a ganlyn: "A gaf i atgoffa pawb sy'n bresennol y bydd y cyfarfod yn cael ei ffrydio'n fyw yn ogystal â'i recordio trwy'r rhyngrwyd ac mae'r recordiad hwn wedi'i archifo i'w weld yn y dyfodol".

42 PENODI IS-GADEIRYDD –

PENDERFYNWYD – Y Cynghorydd H.M. Payne yn cael ei benodi'n Is-gadeirydd am y flwyddyn Ddinesig.

43 YMDDIHEURIAD AM ABSENOLDEB –

Derbyniwyd hwn gan y Cynghorydd S.J. Haines.

44 COFNODION CYFARFOD Y PWYLLGOR CRAFFU DYSGU A DIWYLLIANT A GYNHALIWDYD AR 31 MAWRTH 2025 –

ARGYMHELLWYD – CYMERADWYO cofnodion y cyfarfod Pwyllgor Craffu Dysgu a Diwylliant a gynhaliwyd ar 31 Mawrth, 2025 fel cofnod cywir.

45 DATGANIADAU BUDDIANT –

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau buddiant.

46 AMSERLEN Y RHAGLEN WAITH YMLAEN 2025/26 (CAC) –

Gofynnodd yr adroddiad i'r Aelodau ystyried eitemau a phynciau ymchwiliol drafft y Rhaglen Gwaith Ymlaen Flynyddol (Adolygiad Gorchwyl a Gorffen) ar gyfer 2025/26 ar gyfer y Pwyllgor Craffu Dechrau'n Dda newydd.

Anfonwyd Atodlen Rhaglen Gwaith Ymlaen ddrafft ddiwygiedig ar gyfer 2025/26 at yr holl Aelodau fel Atodiad A wedi'i ddiweddarau, a gofynnwyd i Aelodau'r Pwyllgor ystyried y cynnwys i'w gymeradwyo.

Yn ogystal, gofynnwyd i'r Pwyllgor nodi cylch gwaith y Pwyllgor Craffu Dechrau'n Dda, fel y dangosir ym mharagraff 1.2 o'r adroddiad.

Awgrymodd y Cynghorydd W. Hennessy y byddai adolygiad neu drafodaeth ar gyllidebau ysgolion a sut yr effeithiwyd ar ysgolion yn ddefnyddiol. Dylai'r adolygiad neu'r drafodaeth hefyd gynnwys y Penaethiaid a chynrychiolwyr y Fforwm Cyllideb. Gofynnodd y Cynghorydd Hennessy hefyd am adroddiad ar effaith cau rhaglen Pobl yn Gyntaf y Dyffryn a sut y byddai rhieni'n cael cymorth.

Dywedodd y Cynghorydd H. Payne mai un pwnc i'w awgrymu fel adolygiad tasg a gorffen oedd; pa effaith a gafodd y Cyngor ar gyflawniadau addysgol plant a phobl ifanc. Yn ogystal, gofynnodd y Cynghorydd Payne am adroddiad yn manylu ar gyfleusterau chwaraeon sydd ar gael i blant a phobl ifanc yn y Fro, ac adroddiad ar y trefniadau teithio llesol presennol ar gyfer staff ysgolion yn y Fro. Gwnaeth y Cynghorydd Payne sylw hefyd y byddai rhaglen o ymweliadau Pwyllgor ag ysgolion hefyd o fudd i arddangos arfer da.

Awgrymodd y Cynghorydd S. Hanks adolygiad tasg a gorffen i Anghenion Dysgu Ychwanegol yn y sector ysgolion cynradd.

Cyflwynodd y Cynghorydd E. Goodjohn adolygiad i gludiant ysgol.

Sylwodd y Cynghorydd N. Hodges y dylid cynnal adolygiad tasg a gorffen i redeg adeiladau ysgolion, a fyddai hefyd yn edrych ar adeiladau newydd ac arfer da.

Cynghorodd y Cynghorydd A. Asbrey fod ganddi nifer o awgrymiadau a byddai'n eu hanfon drwy e-bost at y Cadeirydd. Dywedodd y Cadeirydd fod anfon awgrymiadau drwy e-bost yn dderbyniol.

Sylwodd y Cynghorydd E. Penn y byddai'n dda ystyried ysgolion sydd â chysylltiad da â disgyblion a rhieni a sut maen nhw wedi gwella cyfathrebu â disgyblion/rhieni sydd wedi ymddieithrio, er enghraifft, roedd gan Ysgol Gynradd Cadoxton record ragorol yn y maes hwnnw.

Sylwodd R. Davies a P. Bond, Aelodau Cyfetholedig o Gyngor Ieuenctid y Dyffryn, mai gwaith adolygu Gorchwyl a Gorffen yn ymwneud â chyrhaeddiad addysgol a chyllid ADY fyddai'n cael yr effaith fwyaf ar fywydau plant.

Nodwyd y byddai ymweliadau ag ysgolion i arddangos arfer da yn cael eu llunio a byddai Gwasanaethau Democrataidd yn archwilio'r posibilïadau o gynnal rhai cyfarfodydd Pwyllgor mewn ysgolion.

Wedi hynny, fe'i

ARGYMHELLWYD –

(1) Y bod y newidiadau arfaethedig i'r Rhaglen Gwaith Ymlaen ddrafft ar gyfer 2025/26 (Atodiad A wedi'i Ddiwygio i'r adroddiad) yn cael eu cytuno.

(2) Y bod cylch gwaith y Pwyllgor Craffu Dechrau'n Dda yn cael ei nodi.

Rheswm dros yr argymhellion

(1&2) Gan ystyried cynnwys yr adroddiad a'r trafodaethau yn y cyfarfod.

47 MATER OEDD Y CADEIRYDD WEDI PENDERFYNU YN FRYS –

ARGYMHELLWYD – Y dylid ystyried y mater canlynol yr oedd y Cadeirydd wedi penderfynu ei fod yn fater brys am y rheswm a roddwyd o dan bennawd y cofnodion.

48 RHANNU DATA CYRHAEDDIAD LEFEL DISGYBLION (CAC) –

(Brys oherwydd y rheswm dros yr angen i ystyried yr ymateb gan Lywodraeth Cymru mewn modd amserol)

Yn ei gyfarfod a gynhaliwyd ar 3 Mawrth, 2025, derbyniodd y cyn Bwyllgor Craffu Dysgu a Diwylliant adroddiad yn amlinellu'r gwaith a wneir gan Gonsortïwm Canolbarth y De (GCD) i wella darllen ar draws ysgolion ym Mro Morganwg.

Yn ystod y ddadl, amlygwyd mai dim ond ysgolion allai gael mynediad at ddata ar lefelau cyrhaeddiad disgyblion ac na ellid ei rannu ymhellach â'r Pwyllgor Craffu, y GCD na Chyfarwyddiaeth Dysgu a Sgiliau'r Cyngor.

Ystyriodd y Pwyllgor Craffu fod rhannu'r data hwn yn hanfodol er mwyn i'r Cyngor asesu cynnydd disgyblion a nodi meysydd yr oedd angen eu gwella, ac felly cytunodd i'r Cadeirydd ysgrifennu at Ysgrifennydd Cabinet Llywodraeth Cymru yn gofyn am adolygu a newid y penderfyniad i gyfyngu mynediad at ddata o'r math hwn, fel y gallai'r Cyngor a chyrff gwella fel y GCD gael mynediad llawn at ddata a fyddai'n cynorthwyo gyda'r prif amcan o wella lefelau cyrhaeddiad disgyblion ledled Cymru.

Roedd copi o'r llythyr ymateb dyddiedig 6 Mai, 2025 gan Ysgrifennydd Cabinet Addysg Llywodraeth Cymru wedi'i atodi yn Atodiad A i'r adroddiad i'r Pwyllgor ei ystyried.

Cynghorodd y Cynghorydd R. Birch (Aelod Cabinet Addysg), gyda chaniatâd i siarad, y byddai'n codi'r mater gyda Llywodraeth Cymru i ofyn iddynt ailedrych ar y penderfyniad.

ARGYMHELLWYD – BOD llythyr ymateb Ysgrifennydd Cabinet Addysg Llywodraeth Cymru fel y'i hatodir yn Atodiad A i'r adroddiad yn cael ei nodi.

Rheswm dros yr argymhelliad

Gan ystyried cynnwys yr adroddiad a'r trafodaethau yn y cyfarfod.